

Küreselleşme Olgusuyla Birlikte Büyüyen Terörizm

Elvin Abdurrahmanlı*

ORCID: 0000-0002-0629-8317

Öz

Bu makale esasen Terör ve Terörist kavramının ne olduğunu, dünden bugüne terör olayları ve terörün ortaya çıkışını ve terörün yapılma amacının ne olduğunu kısaca anlatmaya çalışılmaktadır. Makalenin birinci kısmında AB, BM, UNODC uluslararası sistemde mevcut olan kuruluşların teröre bakış açıları, terörle mücadele için ne gibi anlaşmalar yaptıkları ve ABD, Türkiye, Almanya gibi birkaç devletin terörle ilgili tutumlarından bahsedilmektedir. Makalenin ikinci kısmında küresel teröre örnek verilmekte ve uluslararası sistemde terörle mücadelenin şekilleri açıklığa kavuşturulmaktadır. Makalede terörün faaliyet şekilleri olan etnik terör, Dini İstismar eden terör örgütleri, devlet terörü, narko terörizm ve siber terörizme örnekler verilmeye çalışılmıştır. Makalede Türkiye'yi yıllardır etnik terörle yıpratmaya çalışan Asala ve PKK terör örgütü hakkında kısa bir ön bilgi yer almaktadır. Makalede küreselleşme sonucunda büyüyen teröre örnek verilmekle ve küreselleşmenin ve terörün nasıl aynı tarihe denk geldiği üzerinde durulmaktadır. Makalenin son kısmında ise vekâlet savaşları ve Arap Baharı ile ilgili kısa bir bilgi verilmeye çalışılmakta ve Orta Doğu'da süper güçlerin adeta maşası haline gelmiş olan terör örgütlerinden bahsedilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Vekâlet savaşları, Narco Terör, Etnik Terör, Siber Terör, Devlet Terörü, SİHA (Silahlı İnsansız Hava Araçları), BOP (Büyük Ortadoğu Projesi)

Gönderme Tarihi: 10/12/2018

Kabul Tarihi:28/12/2018

* Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Aydın Üniversitesi Uluslar arası İlişkiler ve İstihbarat İncelemeleri Bölümü, E-Posta: abdurahmanlielvin@gmail.com

Terrorism Growing with Globalization

Abstract

This article is mainly about the concept of Terrorism and Terrorists, and it briefly tries to explain the emergence of terrorism from the past to the present. In the first part of the article terror perspectives and prevention efforts of some of the institutions in the international system such as the EU, the UN, the UNODC is evaluated and terrorism-related attitudes of some countries, like the USA, Turkey and Germany are clarified. In the second part of the article examples of global terrorism and the fight against terrorism in the international system are given. Within the article ethnic terrorism, religious terrorism, state terrorism, narco-terrorism, and cyberterrorism examples are provided. Apart from these examples, in the article, brief preliminary information about ASALA and PKK terrorist organizations which Turkey is combatting for many years is presented. The article also focuses on the example of growing terrorism as a result of globalization and how globalization and terrorism coincide. In the last part of the article, brief information about Proxy Wars and the Arab Spring is given, and the terrorist organizations that are under the control of superpowers in the Middle East are mentioned.

Keywords: Proxy Wars, Narco Terror, Ethnic Terror, Cyber Terror, State Terror, SİHA (Armed Unmanned Aerial Vehicles), BOP (Great Middle East Project)

Received Date: 10/12/2018

Accepted Date: 28/12/2018

Терроризм Растет Вместе С Феноменом Глобализации

Резюме

Эта статья по сути понятия терроризм и террористические, что со вчерашнего дня на сегодняшний день, террористических актов и терроризма и появление терроризма сделано с целью, что кратко рассказывать изучается. В части первой статьи ЕС, ООН, ЮНОДК международной системы, существующей в организации, точки зрения терроризма, борьбы с терроризмом, как то, что они делают и соглашения США, Турция, Германия, как несколько стран, связанных с терроризмом, отношения, которые упоминаются. Во второй части статьи пример глобального терроризма и оказывали международной системы борьбы с терроризмом, уточнить формы. В статье терроризма формы деятельности, терроризма, этнических, религиозных обидчика террористических организаций, государственного террора, нарко терроризмом и кибер-терроризмом примеры приведены не были изучены. В статье Турцию в течение многих лет, с терроризмом, этнической основе, работает АСАЛА и о террористической организации ПКК в нескольких предварительных знаний находится на. В статье в результате глобализации растет с терроризмом в пример, хотя и глобализации терроризма и как же совпало с даты сосредоточиться на. В последней части статьи, если доверенность война Арабская весна и краткое предоставление информации не изучены, оно сверхдержав на Ближнем Востоке, в стол, так сказать, стала террористической организации, которая упоминается одним из.

Ключевые слова: Войны делегаций, наркотический террор, тнический террор, государственный террор, ПББВ (Проект Большой Ближний Восток), ПБВ (Проект на Ближнем Востоке)

Получено: 10/12/2018

Принято: 28/12/2018

Giriş

Dünya'daki devletlerin sınırları belirlendikten sonra birçok devlet sınırlarını daha da büyütmek için savaşmış, çoğu devlet ise hedef ülkede yönetimi karıştırarak darbe yapmaya yönelmiştir. Bazı devletler terörü kendi çıkarları doğrultusunda kullanarak hedef olarak seçtikleri ülkede korku yaratma yoluna gitmişlerdir. Genel olarak terör örgütleri devletin yönetimine karşı savaşmak için bir araya gelirler ve kendilerini bir grubun, bir kısmın haklarının savunucusu olarak ya da özgürlük savaşçıları olarak adlandırırılar. Terörist örgütler genelde iki türdür: Silahlı mücadele veren örgütler, bunlara PKK, ASALA, TALİBAN gibi terör örgütler dahildir. Diğerleri ise siyasi mücadele veren örgütlerdir. İrlanda'da terör faaliyetlerinde bulunan İRA terör örgütünün de siyasi mücadele veren bir kolu vardır.

Terör saldırıları sık yaşanan bir devlette turizm potansiyeli düşmektedir. Türkiye gibi turizm üzerinden ekonomisini yöneten birçok devlet vardır. 2000'li yıllardan sonra başlayan terör saldırıları ve Arap Baharı'ndan sonra Orta Doğu'da turizm iflas derecesine gelmiştir. Genel itibariyle terör saldırıları Orta Doğu'nun petrol, doğal gaz kaynaklarıyla zengin ülkeleri olan Irak, Afganistan ve Suriye'de yapılmaktadır. Terör olayları artık uluslararası sistemde genelde uluslararası bir boyuta ulaşmış durumdadır. Irak, Suriye, Afganistan'da yapılan terör saldırıları sonucunda bu devletler ekonomik bir çıkmaza girmişlerdir ve bu devletlerde temel sorun petrol ve doğal gaz kaynaklarının ekonomik yönden düzgün kullanılmamasıdır. Terör olaylarının hat safhada olduğu bir dönemde Orta Doğu'da Arap Baharı rüzgârının başlaması akla uluslararası aktörlerin rolünü getirmektedir. Arap Baharı'nın başlamasının sebebi Orta Doğu'da olan devletlerin halkı diktatör yönetimiyle idaresinden kaynaklanmaktadır. Devlet bünyesinde iş bulamayan kendine yer edinemeyen insanlar, bir zaman sonra devlet yönetimine karşı çıkarak siyasi örgütler kurmaya başlamakta ve bunun sonucunda devlete karşı siyasi ayaklanmalar görülmektedir.¹

Terör Kavramı

Türkiye'de terör kavramının tanımı TBMM tarafından Terörle Mücadele Kanunu'nun yasası kapsamında kabul edilmiştir. Bu kanun kapsamında terör kavramının tanımı şöyle belirtilmiştir²:

¹ Deniz Çağlar A, "Toplumsal Hareket Teorileri ve Ortadoğu İsyamları", Ankara: Orion Kitapevi, 2015, 115.

² Terör tanımı., *Terörle Mücadele Kanunu* TBMM, 1991 (10 Ekim 2018).

Madde 1- (Değişik birinci fıkra: 15/7/2003-4928/20 md.) ‘‘Terör; cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasî, hukukî, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir.’’

Terör kavramı üzerine uluslararası sistemde devletlerin ortak bir tanımı bulunmamaktadır.³ Bunun asıl sebeplerinden biri her hangi bir terör örgütünün farklı ülkelerin yasalarında terörle ilgili tanım ve tutumlarının farklı yer almasından kaynaklanmaktadır. Örneğin PKK, ASALA, YPG, PYD, FETÖ gibi terör eylemi gerçekleştiren örgütler Türkiye’de terör örgütü olarak nitelendirilirken, Almanya, İsveç ve Fransa’da bu örgütler siyasi örgütler veya ‘‘özgürlük savaşçıları’’ şeklinde değerlendirilmektedirler.

Terrorist, kişilik olarak sosyal ortama uyumu güç olan, yaşam seçeneğini reddeden, her şeye karşı olmaya ve tüm yasakları sertlikle çiğneyerek kaldırmaya teşebbüs eden kişidir⁴. Terör içinde şiddeti barındıran ve ideolojik boyutlarıyla, sivil halkı doğrudan hedefleyen eylemler bütünüdür. Terörizmi terörden ayırt eden tek fark; siyasi hedefler doğrultusunda, sistemli bir şekilde terörü amaç ve hedefleri olarak kabullenerek kullanan bir politik yönetim şekli olmasıdır. Terörizm, terör yöntemlerini benimseyerek ve kullanarak halkın içinde korku, tehdit algısı oluşturmak ve en nihayetinde politik amaç ve hedeflerine ulaşmayı düşünme stratejisidir. Terör kavramı içeriğinde şiddeti, öfkeyi ve kıskançlığı barındırmaktadır.

Uluslararası hukuk alanına baktığımız zaman henüz tüm devletlerin ortaklaşa kabul ettiği genel bir terörizm tanımlaması maalesef yoktur. Fakat özelde devletlerin bu konu ile ilgili yasalarında, genelde ise uluslararası örgütlerin çeşitli sözleşme ve antlaşmalarında madde veya kısa bir tanım olarak geçen terörizm tanımlamaları mevcuttur. Mahir Kaynak terörizmi farklı bir şekilde açıklamıştır. Ona göre terörist kavramı çok daha büyük bir organizasyonun küçük bir parçasından sadece biridir. Bir teröristin

³ Hasret Çomak v.dğr., *Uluslararası Güvenlik*, İstanbul: Beta Yayınları, 2016, 137.

⁴ Deniz Ülke Arıboğan, *Nefretten Teröre*, Ankara: Ümit yayıncılık, 2005, 129.

Abdurrahmanlı

karşısındaki güçleri hiçbir şekilde yenmesi mümkün değildir.⁵ Bu bakımdan terörist, belirlediği siyasi amaçlara ulaşmak için büyük güçlerin kullandığı küçük maşalardır. İsraili yazar ve araştırmacı olan Binyamin Natenyahu, terör kavramına başka bir bakış açısıyla yaklaşmıştır. Araştırmacıya göre terör “masum insanları bilerek ve isteyerek bilinçli olarak katletme” şeklinde yorumlanmıştır.⁶

Bir insanın kendinden sebeplenen psikolojik sorunlarından dolayı şahsi düşünce ve fikirlerini karşısındakilere zorla benimsetme, kabullendirme çabasının bir parçası da terör eylemleridir. Bu durumdaki insanların anti-sosyal bir kavram anlayışının kendisinde oluştuğunu ve kendini diğer herkesten üstün gördüğünü ve yaptığı ve yapacakları eylem veya terörün doğru olduğu ve olacağı düşüncesi içerisinde eylemlerini gerçekleştirdikleri düşünülmektedir. Ayrıca yaptıkları eylem veya saldırılardan sonra katledilen masum insanların ölümünü kendi vicdan ve düşüncelerinde haklı çıkarmak için eylemlerinin kendi davaları uğrunda başarı elde etmek için yaptıklarını düşünmekle yetinmektedirler. Örneğin PKK terör örgütü lideri olan Öcalan’ın çocukluk yılları onun kişiliğinin oluşumunda etkili olmuştur. Öcalan baskıcı bir aile ortamında yetişmiş ve “örgüt lideri konumuna geldiğinde de baskıcı, otoriter ve despot bir kişilik” sergilemiştir.⁷

Terör ve terörist kavramları tamamen farklıdır. Terör bir grubun veya örgütün bilerek ve isteyerek birlikte planladığı bir saldırı eylemidir. Terörist ise bir terör örgütüne üye olmuş ve verilen emirleri bilerek ve isteyerek bilinçli şekilde uygulayan kişidir. Terörist genelde verilen emirleri sorguladan uygular. Uygulamadığı takdirde veya uygulayıp da sonuçsuz geri döndüğü zaman üstleri tarafından sorumlu tutularak cezalandırılır. Terörün hükümet üzerinde etkisi ise şöyle özetlenebilir: Hükümetin bazı ekonomik çıkarlarını engellemek ve halkı huzursuz ederek, güvensiz bir ortamda yaşadığına inandırmak ve halkı korkutarak psikolojik etki alanına alarak halk üzerinden devletin politikalarına etki ederek kendi isteklerini kabullendirmek.

Dünyada terörün güncel tanımı hakkında şunları söyleyebiliriz: Türkçe’ye Fransızcadan geçen "terör" kelimesi yerine, Arapça kökenli olan "tedhiş" kelimesi de kullanılmaktadır. 1789 Fransız İhtilalini izleyen 1793 Konvansiyon döneminde Jakoben yönetimce uygulanan sistematik şiddet politikası, siyaset ve hukuk alanlarında "terörizm" kavramının doğmasına yol açmıştır.⁸ Türk Dil Kurumu terör sözcüğünü, genel olarak aşırı bir

⁵ Mehmet Sadi Bilgiç, “Terör ve Terörle Mücadele”, *BİLGESAM Yayınları*, rapor 17, (2009): 9.

⁶ Bilgiç, “Terör ve Terörle Mücadele,” 9.

⁷ Türkmén TÖRELİ, *PKK Terör Örgütü (1978-1998)*, Türkiye Alim Kitapları Yayınları, (Omni Scriptum GmbH & Co. KG) Saarbrücken, 2015, 70.

⁸ Gamze Helvacıköylü, “Terör nedir?”, *TASAM yayınları*, sy.8 (2007): http://www.tasam.org/tr-TR/Icerik/515/teror_nedir, (30.09. 2018).

duygu durumu sonucunda, kaba şiddet ve sert davranışlı eylemler olarak nitelendirir.⁹ ABD’de ‘terörün’ tanımı ile ilgili araştırmalar FBI tarafından 11 Eylül olaylarıyla birlikte başlamıştır. FBI’nın resmi web sitesinde terörle ilgili olarak “bir ülkenin halkını ciddi şekilde korkutmak veya sindirmek, bir hükümeti ya da bir uluslararası kuruluşu bir şey yapmaya veya yapmamaya zorlamak ve bunun yanında bir ülkenin ya da uluslararası kuruluşun siyasal, sosyal, ekonomik, anayasal, temel yapısını yıkmak veya işlemez hale getirmek amacı ile bir ülkeyi ya da uluslararası bir organizasyonu ciddi zarara uğratan kasıtlı eylemleri yapmak” ifadesi kullanılmıştır.¹⁰ Terörü bir tehdit olarak gören FBI, terörün aktif olarak yayılmasını 3 boyutta ele almış ve bu üç faktörün terörün geniş bir alana yayılmasına etki ettiğini iddia etmiştir.

1. İnternet : Uluslararası sistemde esas olarak programlar sayesinde mesajlaşma ve online canlı bağlantılı görüntüler sayesinde internet üzerinden geniş bir alan geliştirmeye çalışmışlardır.

2. Sosyal Medya Kullanımı: İnterneti kullanımının bir diğer kötü tarafı internet aracılığıyla yurt içinde ve yurt dışında özellikle Avrupa’da kendilerine destekçi bulmaya çalışmalarıdır.

3. Homegrown Şiddetli Aşırılıkçı Destekleyicileri (HVES): FBI, sadece yurt dışı ülkelerden gelen terör tehdidi ve saldırılarından korunmaya yönelmemiştir. ABD içinde grup haline gelmiş grupları veya ABD’ye dışarıdan terör saldırısı yapmayı düşünen hedefleri bulmayı ve etkisiz hale getirmeyi bir amacı olarak görmektedir.¹¹

İspanya, terörle mücadelede başarılı kabul edilen ve bunun ancak demokratik uygulamalarla mümkün olabileceğini gösteren örnek ülkelerden birisidir. Uzun yıllar ‘ETA’ örgütüyle mücadelesi ona ulusal çapta bir deneyim kazandırmış, 11 Mart 2004 Madrid saldırısıyla da bu deneyimi uluslararası bir zemine doğru genişlemiştir. İspanya’da terör “güç kullanma zoruyla kendi isteklerini kabullendirme çabasıdır” şeklinde nitelendirilmektedir. Uluslararası sistemde en önemli kuruluşlardan biri olan AB’nin terör tanımı ikiden fazla kişi tarafından yapılandırılmış, belirli bir süre önce kurulmuş ve terör suçları işlemek amacıyla hareket eden grup faaliyetleri şeklindedir.

Birleşmiş Milletlerin Terörle Mücadele Yasamaları dahilinde AGİT’in (Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı) ev sahipliğiyle yapılan 2003 yılının 6 Mart tarihinde Birleşmiş CTC’nin (Milletler Terörle

⁹ A. Ağaoğlu, Kelime “Terör”

www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=TERÖR , (15.07.2018).

¹⁰ Beril Dedeoğlu, *Güvenlik stratejisi*, İstanbul: Yeni Yüzyıl yayınları, 2008, 9

¹¹ FBI, Terrorism. <https://www.fbi.gov/investigate/terrorism> (15.07.2018).

Abdurrahmanlı

Mücadele Komitesi) özel genel toplantısına istinaden Uyuşturucu ve Suçlarla Mücadele Dairesi olan yardımıyla (UNODC) Avusturya'nın Viyana kentindeki 2004 yılı 11-12 Mart toplantısının birinci gün konferansının sonuç raporunda devletlerin Terörle Mücadeleyle olan tutumunu kısaca şu şekilde ortaya koymuşlardır:

Uluslararası, bölgesel ve alt bölgesel örgütlerin, Birleşmiş Milletler sisteminin organlarının ve uluslararası kurumların katılımcı temsilcileri olarak, 11 ve 12 Mart 2004 tarihlerinde Viyana'da toplandık, Hükümete ve insanlara en derin sempati ve başsağlığı diliyoruz. İspanya ve terörist saldırıların kurbanları ve aileleriyle dayanışma içindeyiz. Çeşitli görevlerimiz altındaki sorumluluklarımız uyarınca her türlü terörizmle mücadele etmek için güçlendirilmiş kararlılığımızı güvence altına alınız ve 11 Mart 2004'te Madrid'de gerçekleşen korkunç terörist saldırıyı en güçlü şekilde kınıyor ve bu tür eylemleri, herhangi bir terör eylemi gibi, barış ve güvenlik için bir tehdit olarak değerlendiriyoruz.¹²

1937 yılının kasım ayında Cenevre'de konferansta bir araya gelen devletler terör kavramı ile ilgili birkaç anlaşmaya varmıştır. 1937 yılının 16 Kasım günü yapılan devletlerarası bu konferansta en önemli başlıklardan biri "Terörün Önlenmesi ve Yok Edilmesi" ile ilgili olmuştur. Konferans sonunda devletler nihai bir kararla Cenevre Sözleşmesi'ni imzalamışlar ve terör kavramını kısaca şöyle açıklamışlardır: "Her hangi bir devlete karşı yapılan o devletin yönetimini sarsmaya yönelik oluşan saldırılardır. Örgüt militanlarının masum sivil halkı hedef alması bir terör saldırısıdır."¹³

Terörün Ortaya Çıkış Aşamaları: Tarihsel Süreç

Terör kavramının ortaya çıkışı tahminen 2000 yıl ve daha ötesine kadar dayanır. En eski terör örneği Filistin'de (MÖ 66-73) iktidar mücadelesi veren mezhep mensuplarının (Scariiler) örgütler halinde yaptıkları ileri derecede eylemler olmuştur. 11-13. yüzyıllar arasında İsmail

¹² United Nations Office on Drugs and Crime., (2004). *BM Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) tarafından Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suçlarla Mücadele Dairesi (UNODC) tarafından düzenlenen 6 Mart 2003 tarihli Birleşmiş Milletler Terörle Mücadele Komisyonu (CTC) Özel Toplantısı raporu Viyana.*

<https://www.un.org/sc/ctc/news/document-source/united-nations/unodc/> , (02.10.2018).

¹³ Emre Öktem, *Terörizm, İnsancıl Hukuk ve İnsan Hakları*, İstanbul: Derin Yayınları, 2011, 15.

mezhebine bağılı olarak Hasan Sabbah liderliğinde olan terör eylemi, Hindistan da Thug eylemleri, daha yakın zamanlarda Amerika da 1865 yılından sonra çıkan Ku-Klux Klan örgütünün eylemleri, 1878-1891 arasındaki yıllarda bu ihtilalcilerinin terörleri veya 20. yüzyılın ilk yıllarında Makedon, Sırp, Ermeni, İrlanda gruplarının yaptığı otonom ve bağımsızlık için yapıldığı öne sürülen terör eylemleri bir örnek teşkil etmektedir. II. Dünya savaşında başlayan Rusya'daki terör eylemleri ve 1947'de Hindistan'ın parçalanmasıyla oluşan eylemler, II. Dünya Savaşı'ndan sonra ise Filistin İç Savaşı, Kıbrıs EOKA, Cezayir'de Fransızlara karşı yönetilen bağımsızlık mücadelesi veren FLN terör örgütünün eylemleri gibi eylemler sonucunda terörün ileri düzeyde korkunç bir saldırı yöntemi olduğunu söyleyebiliriz. Mao, Castro, Guevera şehir gerillası yerine kır gerillası taktiklerini esas almış ve geliştirmiştir. İsrail Devleti'nin kurulmasında Yahudi örgütü terör eylemlerinden yararlanmışlardır. 1915-1918 yılları arasında Ermeniler Türkiye'de bir çok terör eylemi yapmışlar ve 1970'li yıllara gelindiğinde Asala Ermeni terör örgütü tekrar gündeme gelmiştir.

II. Dünya Savaşı'ndan sonra iki kutuplu Soğuk Savaş döneminde bazı devletler terörü kendi devletlerinin bekası için bir amaç olarak kullanmıştır. 1990'larda SSCB'nin dağılmasından sonra iki kutuplu düzen bozulmuş ve terör eylemleri küresel terör eylemleri olarak adlandırılmıştır. İçerisinde DAESH, PKK, Taliban, El-Kaide, PYD, YPG gibi terör örgütlerinin bulunduğu birçok terör örgütleri silahlı eylemler ile kendilerini dünyaya duyurmaya çalışmışlardır. İnsanların teröre yönelmesinin arkasında şu üç sebep sayılabilir: Birincisi psikolojik sorunlar yaşamasıdır. PKK lideri Öcalan kaleme aldığı hayatıyla ilgili kitabında "din ve tanrı konusunda derin çelişki yaşadığını"¹⁴ anlatmakta, yaptıkları terör eylemleri sonucu hayatlarını kaybeden sivil insanlar hakkında hiç bir vicdani sorumluluğunun olmadığını söylemektedir. İkincisi küçük veya büyük bir suçtan hapis yattıktan sonra sabıkası olduğu için toplum tarafından kabullenilmemesi ve iş bulamaması onu terör gruplarına ve suç örgütlerine iter. Üçüncüsü ise 1980'li yıllarda PKK gibi örgütlerin köylerden gençleri toparlayarak dağlara götürmesi ve örgüte üye yapmasıdır.

Dünya Devletlerinin Terörle İlgili Tutumu

Terör geçmişe nazaran bugün ulaştığı boyutlarıyla yaşamı daha fazla kaynaklarıyla ileri derecede tehdit emektedir. Özellikle Amerika ve Avrupa devletleri olası komünist tehdidine karşı bir tutum sergilerlerken 11 Eylül'de ABD'ye gerçekleştirilen saldırılar sonucu devletler bir terör travması yaşamışlardır. 11 Eylül terör saldırıları sonucunda devletler güvenliklerini kaybettiklerini anlamışlardır. ABD ve Avrupa devletleri, yeni tehdit olgusunu radikal dinci teröristler olarak belirlemiş ve terörün kaynağını Orta Doğu'da görmüşlerdir. Diğer bir tehdit unsuru ise devletlerin birbirlerine karşı yaptıkları kontra istihbarat hareketleri olmuştur. Amerikan Merkezi

¹⁴ TÖRELİ, *PKK Terör Örgütü*, 72.

Abdurrahmanlı

İstihbarat Teşkilatı (CIA) tehdit unsurlarından korunmak için terörle mücadele, kontra istihbarat, uluslararası organize suçlar ve uyuşturucu kaçakçılığı, iç ve dış silah kontrolü istihbaratı masaları gibi çok alanlı konularda görev yapan birimler oluşturmuştur.¹⁵ Bu kurumlar Amerikan güvenlik anlayışını yeniden revize etmiştir. Bu kararın belirlenmesindeki esas faktör Bush doktrini'dir. Bush doktrini uluslararası savaşlar, “önceden haber alma” veya “önleme” stratejileri üzerine belirlenerek idare edilmeyi kapsamaktadır. Dönemin ABD başkanı W. Bush, 11 Eylül saldırılarının hemen ardından terörle ilgili yaptığı ilk konuşmasında kendinin ve devletin terörle mücadele ile ilgili kararlılığını dünya kamuoyuna sunmuştur. “Terörle mücadelemiz devam edecektir. Her ulus kendi bölgesinde

Kararını versin. Ya bizimlesiniz ya da teröristlerlesiniz”¹⁶ açıklaması ile tüm dünyayı net bir karar almaya zorlarken, terör tehdidinin her an var olduğunu da tüm dünyaya hatırlatmıştır. Realist görüşün etkinliği artarken, BM gibi idealist görüşlerin kararları etkisini yitirmiş ve idealist görüşün tekrardan tartışılmasına sebep olmuştur. Örneğin, İsrail’in güvenlik anlayışı üzerine Filistin sivil halkına karadan ve havadan operasyon gerçekleştirmesi ve bu durum sonucunda Birleşmiş Milletler okulunun bombalanması konusunda Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletler bu saldırıyı sadece kınamakla yetinmişlerdir. Devlet güvenliklerini etkileyen diğer bir durum ise terör ve buna bağlı olan radikal dinci örgütlerdir. Bu durum Soğuk Savaş döneminden sonra gerçekleşen 11 Eylül saldırıları ile gündeme gelmiş ve dönemin ABD başkanı Bush ile açıklık kazanmıştır. Tehlikenin iki kutuplu devlet, komünist veya faşist hareketlerden ziyade radikal dinci terör örgütlerinden geleceği üzerine yoğunlaşmıştır. Genel itibariyle terör bir siyasi amaca varmak için yapılan eylemlerdir. Birçok devletler karşı oldukları stratejik veya politik problemleri olduğu devletlere stratejik politika uygulayarak taktiksel iç savaş çıkarmak için terör örgütlerine el altından destek vermektedirler. ABD-PYD (2016), Ermeni-PKK (1980-1995), Suriye-PKK (1980-1990) Pakistan - ‘El-kaide’ gibi örneklerde olduğu gibi çoğu devletin terör örgütlerine desteği devam etmektedir.

2002-2008 yılları arasında Almanya silah fabrikasının Meksika’ya gizli silah satması ve geri kalan silahların ise Meksika üzerinden İsrail’e ve diğer terör örgütlerine ulaştırılması hakkında olan devletin gizli belgelerini yayımlamakla suçlanan beş gazeteciye 27 Nisan 2016’da ömür boyu hapis cezası verildi. Suçlanarlardan aktivist Jürgen Grasslin’in avukatı Holger Rotbauer açıklamasında Almanya Heckler Kochun şirketi’nin Meksika’ya yasa dışı silah satışı Almanya federal bakanlığı yazışmalarına dayanmaktaydı.¹⁷ Bu belgelerin aslı daha sonra Netzwerk des Todes (ölüm şebekesi) adlı bir kitapta yayınlanmıştı. 8 Temmuz 2016 tarihinde Berlin

¹⁵ CIA, “CIA Hakkında” <https://www.cia.gov/tr/>, (30.09.2018).

¹⁶ Andaç Karabulut ve Filiz Değer, “Uluslararası İlişkilerde Güvenlik Kavramı ve Realist Yaklaşım’a Genel Bakış”, *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, sy. 2 (2015): 74.

¹⁷ BBC Haberleri, “Almanya’da 'gizli belge yayımlayan' gazetecilere soruşturma talebi” https://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/04/160427_alman_gazeteciler (01.10.2018).

kentinde Almanya'nın İsrail'e silah satışını protesto amacıyla Yahudi anıtı önünde serbest gazeteci Martin Lejune düzenlediği gösteride Filistin bayraklarıyla Almanya'nın silah satışını eleştirdi. Konuşmada silahların tümünün 2014 yılında İsrail tarafından Gazze'ye karşı kullanıldığı düşüncesini savundu. Günümüzde dünya devletlerinin birçoğunun kendi strateji politikaları çerçevesinde terör örgütlerine silah satışı ve yardımı yaptığı, hatta kendi çıkar ve menfaati için bazı konumları verdiği ve yiyecek-içecek yardımı da yaptığı biliniyor.

Almanya başbakan yardımcısı Sosyal Demokrat Partisi (SDP) genel başkanı Sigmar Gabriel Bildam "Sonntag" gazetesine verdiği açıklamada önceki Alman hükümetlerinin DAES terör örgütü dâhil olmakla Orta Doğu'da ki, diktatörlere silah yardımları yaptığını açıkladı. Açıklamasından kısa bir örnek şöyledir: Silah satışının kökü 2003 yılında Irak-ABD savaşına dayanıyor. O devirde Arap coğrafyasında ki, gibi düşüncemiz, düşmanımın düşmanı dostumdur deyip, DAES, Taliban, El-kaide, PKK gibi örgütlere ve Irak'da bulunan Kürt aşiretlere ve diktatörlere silah sağladı. Almanya'nın Hristiyan Demokratik Partisi (CDV) ABD ile sıcak savaşa girmektense örgüt ve diktatörlere destekle ABD'yi zayıflatmak düşüncesindeydi. Almanya hükümeti Orta Doğu'da olan diktatör devlet liderlerinin ABD ile girdikleri savaşta kaybedeceklerini bildiklerinden dolayı ülkeyi terk etmemek için bu yardımları kabul edeceğini biliyordu. Diktatör devlet liderleri ABD ile girdikleri savaş da kaybettiklerini gördükleri zaman küçük ve büyük çaplı terör örgütleri kurarak Almanya'dan aldıkları silahları bu örgütlere dağıttı. Diğer bir açıklama NATO'nun eski Avrupa komutanı ABD'li General Wesley Clark, CNN'ye verdiği demeçte müttefiklerimizin İŞİD, Taliban, El-kaide gibi terör örgütlerine silah mühimmat vererek cesaretlendirildiğini bildirdi. Hizbullah harekâtı genel sekreter yardımcısı Hüseyin Ramahi açıklamasında DAES elinden kurtarılan bölgelerde ABD yapımı silah ve mühimmat ele geçirildiğini ve bununla ABD'nin Irak'ta istikrarı bozmaya çalıştığını ve ABD uçaklarının DAES'in işgal ettiği bölgelere silah ve mühimmat attığını ve sonrasında yanlışlıkla yapıldığını söylediğini ancak ABD'nin sahip olduğu üstün teknolojinin bu tür hatalar yapmasının imkânsız olduğunu belirtti. Diğer bir önemli açıklama ise İran Genelkurmay Başkan yardımcısı Mesut Cezairi tarafından yapıldı. Açıklamasında DAES terör örgütünün CIA tarafından kurulduğunu hatta bununla ilgili belgelerin kendilerinde bulunduğunu iddia etti.

DAES ile ilgili diğer bir gelişme 1 Haziran 2015 tarihinde yaşanmıştır. Londra'da bir dava görülür. Davanın içeriği İsveçli Bherlin Gildo adlı şahsın Suriye de terörist faaliyet yürütmesi ve birkaç terör olayının ardından yakalanarak yargılanması idi. Dava sonucunda hakem heyetinin verdiği karar İsveçli terör zanlısı olan Bherlin Gildo'ya müebbet hapis cezası oldu. Fakat bu kararın ardından zanlı kendisinde mevcut olan gizli belgeleri hakem heyetine vermesi için izin istedi. Daha sonraki duruşmada İsveçli terör suçlusunun mahkemeye sunduğu belgeler Büyük Britanya'nın Secret Intelligence Service (Gizli Haberleşme Servisi) ve ya diğer adıyla MI6 (Military Intelligence – Askeri İstihbarat bölüm 6) olarak bilinen servisle ABD Dış İstihbarat birimi olan CIA'nın (Central Intelligence Agency- Merkezi İstihbarat Teşkilatı) birlikte DAES-İŞİD

Abdurrahmanlı

örgütünün kurulmasını tasdik eden belgelerdi. Hakem heyeti mahkemeye sunulan belgeleri gördükten sonra davanın gidişatı birdenbire değişti. Gildo'nun belgeleri beklenmeden ani şekilde mahkemeye sunması hem mahkemeyi, hem de Batıyı son derece rahatsız etti. Bunun üzerine terör zanlısının davası kapatıldı ve dava düştü. Adaletin küçük düşmesi umurunda olmayan hakem ve hakemler heyeti 'istihbarat servislerinin' mahcup düşmesini engellemek amacıyla davayı kapattı ve Bherlin Gildo serbest bırakıldı".¹⁸ Guardian Gazetesi Londra'da ki davayı şöyle nakletmektedir:

*Irak'ta ortaya çıkan sonra diğer devletlerin desteğiyle Suriye başta olmak üzere bölge ülkelerine yayılan DAESH-İŞİD'in eski ABD başkanı G.Bush ve eski Büyük Britanya Başbakanı T.Blair tarafından Irak işgali sırasında kurulduğundan bahsediyor. Londra The Guardian gazetesinin yazarı Seumas Milne yazısında ABD ve Birleşik Krallığın DAESH-İŞİD kurulmasının yanı sıra yükselişinde de büyük rol aldığını ve onun yanında aynı şekilde El-kaide'nin aynı şekilde aynı devletlerin desteğiyle bir zamanlar büyüyüp gelişmesinde yardımcı olduğundan bahsediyor."*¹⁹

Tony Blair'in 2007 yılında görevi Gordon Brown'a devretmesinin üzerinden 3 yıl geçtikten sonra 2010 yılında kendisine soruşturma açıldı. Soruşturma, Tony Blair'i 2003 yılında Irak Savaşı ile ilgili kamuoyundan bilgi saklamak ve kamuoyunu yanlış yönlendirmek ile itham etmiştir. 2003 yılında Irak'ın işgali için, dönemin Amerika Birleşik Devletleri başkanı George W. Bush ile karar veren Tony Blair Irak Savaşı'na dair yayımlanan ve 2,6 milyon kelimedenden oluşan Chilcot Raporu'nda adı sık geçen isimlerden biri oldu. İngiltere'de bir komisyon tarafından yedi yılda hazırlanan bu rapor, Irak Savaşı'na dair en kapsamlı rapor olmak özelliğini taşımaktadır. Raporla ilgili yaklaşık iki saat süren bir basın toplantısı yapan Blair, verdiği demeçte Irak Savaşı'na katılmanın 10 yıllık başbakanlık döneminde aldığı en zor karar olduğunu söyleyerek ilaveten şu sözleri söylemiştir: *"Bu karar nedeniyle bugün bütün sorumluluğu, herhangi bir istisna veya mazeret olmaksızın kabul ediyorum."*²⁰

Irak harekâtın da hayatını kaybeden İngiliz askerlerinin yakınlarından bazıları Tony Blair'in yargılanmasını istedi. Blair'in eski İşçi Partisi lideri olmasından dolayı İşçi Partisi lideri Jeremy Corbyn açıklanan rapor sonrası partisi adına özür diledi. Raporu hazırlayan komisyonun başkanı Chilcot ise "Askeri harekât belki sonra gerekli olabilirdi, ama

¹⁸ Gilbert Guillaume, "Terrorism and International Law", *International and Comparative Law Quarterly*, Oxford, sy.3 (2004): 537-548.

¹⁹ Richard N. T, "Terror trial collapses after fears of deep embarrassment to security services". <https://www.theguardian.com/uk-news/2015/jun/01/trial-swedish-man-accused-terrorism-offences-collapse-bherlin-gildo> , (30.09.2018).

²⁰ BBC Haberleri, "Tony Blair'in Irak ifadesi". https://www.bbc.com/turkce/multimedya/2010/01/100128_live_inquiry_tony_blair (30.09.2018).

Saddam Hüseyin 2003 yılında acil bir terör tehdidi değildi" ifadelerini kullandı” .²¹

Terörün sınır aşan bir hal alması durumunda uluslararası terörizm ile karşı karşıya kalınır. Ancak son dönemde 'uluslararası terörizm' kavramı daha çok birden fazla ülkeyi hedef alan veya birden fazla ülkede aynı anda birbirine yakın eylemlerde bulunan terörizmi anlatmak için kullanılmaktadır. Terörizm ihtiyaç duyduğu maddi kaynaklara daha çok yasa dışı faaliyetleri ve dış yardımlar vasıtasıyla ulaşmaktadır ve gelir kaynakları şu şekilde özetlenebilir:

1. Dış yardımlar
2. Uyuşturucu ticareti
3. İnsan kaçakçılığı
4. Büyük çaplı soygunlar
5. Haraçlar
6. Zorunlu bağışlar
7. Bağışlar
8. Diğer her türlü kaçakçılık
9. Diğer gönüllü katkılar

Yukarıda gösterilen kaynakları terör örgütlerine sağlayan gruplar veya vakıflar organize suç işlemiş olurlar. Bir çok ülke terör örgütü olarak tanımladığı kuruluşların listesini yayımlar. Bu listeler bazı ülkelerde yıllık yenilenirken, bu süre daha uzun vadeli veya kısa vadeli olabilir. Uzun dönem aralığı, 1-5 yıl arasındadır. BM Güvenlik Konseyi, belli zaman aralıklarıyla belirli kişi ve örgütlerin bir listesini hazırlamaktadır. Belli aralıklarla bu listelerdeki örgüt isimleri değiştirilebilir veya güncellenebilir. Terörün faaliyet türleri 4 başlıkta incelenebilir: etnik ve dini istismar eden terör örgütleri, devlet terörü, narko terörizm, siber terörizm

Etnik ve Dini İstismar eden Terör Örgütleri

Her hangi bir dini istismar ederek veya kullanarak terör saldırısı yapan örgütlerdir. Yakın tarihe baktığımızda DAESH, Taliban, Hizbullah, İslami Harekât Örgütü gibi terör gruplarını örnek gösterebiliriz.²² Dini kullanarak belli bir ideolojide insanları sözde din ve birlik çatısı altında birleştirmeye çalışan bu terör örgütleri, dini kendilerine göre uygulamaya çalışmaktadırlar. Aslında bu tür terör örgütleri kendi çıkarlarını korumak için dini ve şeriat kanunları adı altında insanları katlederek, devletleri güçsüz hale getirerek kendi amaçlarını hayata geçirmeye çalışmaktadırlar.

Etnik terör Türkiye için tehdit niteliğinde olan bir terör türüdür ve halen devam eden terör tehdit listesinin başındadır. Türkiye 43 yıldır etnik

²¹ BBC Haberleri, "Chilcot raporunda Blair'e sert eleştiriler"

https://www.bbc.com/turkce/dunya/2016/07/160706_iraq_chilcot_rapor
(30.09.2018).

²² Ali Kuyaksil, Terör Örgütlerinin İdeoloji Unsuru Olarak Kullandığı Bazı Dini Kavramlar, *ASSAM Dergisi*, sy.1 (2014): 85-87.

Abdurrahmanlı

terörle mücadele etmektedir ve ASALA ve PKK gibi terör örgütlerinin saldırıları karşısında etnik saldırılara maruz kalmıştır. PKK terör örgütünün ilk terör eylemi olarak tarihin kanlı ve tozlu sayfalarına 1984 yılının 15 Ağustos günü terör saldırısı gibi bilinen Şemdinli ve Eruh da yaptıkları terör eylemiyle adlarını terör örgütü olarak duyurmuşlar ve o zamandan beri Türkiye devletine ve halkına etnik terör saldırılarının ardı arkası kesilmemiştir.²³ Diğer bir etnik terör saldırıları yapan terör örgütü ise ASALA terör örgütüdür. Dünyanın en korkunç saldırılarını gerçekleştiren Terör örgütlerinden biri olan bu örgüt 1975 yılında kurulduktan sonra Türkiye’de ve Türkiye dışında Türkiye halkına ve devletine karşı sayısız terör saldırısında bulunmuştur. ASALA Terör örgütü 1975 yılının 20 Ocak tarihinde Iraklı bir ermeni Tokaşyan soy isimli Harutyun isimli ermeni tarafından Lübnan’ın Beka vadisinde kurmuştur. "ASALA Terör örgütünün kurucusu olan Harutyun Tokaşyan yaptığı terör eylemleri zamanı lakap olarak kendine Agop Agopyan adını bazense Vahram Vahramian, İran İramian lakaplarını kullanmıştır.²⁴ ASALA Terör örgütünün ismi normalde İngilizcedir ve anlamını “Armenian Secret for the Liberation of Armenia” kelimesinden yani Ermenistan gizli ordusu anlamından almaktadır. "Bir zamanlar ASALA askeri desteği maalesef bizim için değerli bir devlet olan Suriye’den askeri mühimmatı ise Filistin Halk Kurtuluş Cephesi adlı bir örgütten almıştır.²⁵ ASALA çoğu kes Ermeni Milli Komitesi, Ermeni Halk ihtilal Harekâtı, Kıbrıs Ermenilerini Mücadeleye Çağırıyor, Kıbrıs Ermeni Rum Teşkilatı gibi birçok paravan terör örgütlerini kullanarak eylemlerini yapmıştır. ASALA terör örgütü 15 yıl sürse de Türkiye’nin diplomatlarını haince öldürmesiyle ve kanlı saldırılarıyla kanlı tarihe yazılmıştır.²⁶

Devlet Terörü

Devlet terörü genelde süper güçler olarak tanımlanan ülkelerin (İngiltere, Rusya, Çin, ABD ve İsrail gibi) daha zayıf devletleri yönetmek istemesi ve bu ülkeleri karıştırmasıdır. ABD askerlerinin Afganistan ve Irak savaşı sırasında tam silahla teçhiz edilmiş insansız hava araçları olan SİHA ile Afganistan’ın ve Irak’ın çoğu bölgelerinde sivilleri bilerek öldürmeleri veya askerlerin işkence ile masum insanları katletmesini buna örnek gösterebiliriz. İsrail’in Gazze bölgesinde yaptıkları, Çin’in Doğu Türkistan’daki halka uyguladığı soykırım ve katliam diğer örneklerdir. Diğer taraftansa Ermenistan’ın Karabağ’da insanları vahşice, gaddarca işkence ederek katletmesi devletlerin yaptığı terör eylemlerine bir başka

²³ Reyhan İşeri, *Türkiye’de Etnik Terör: Asala ve PKK Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Atılım Üniversitesi, 2008, 43.

²⁴ Ali Güler ve Suat Akgül, *Sorun Olan Ermeniler*, Ankara: Berikan Yayıncılık, 2003, 361.

²⁵ Sabah Gazetesi, "İsrail'e karşı mücadele veren Filistinli radikal örgütler". http://www.sabah.com.tr/ozel/arafat206/dosya_211.html (16 .06.2018).

²⁶ Şenol Kantarcı ve Sedat Laçiner, *Ermeni Sorunu El Kitabı*, Ankara Üniversitesi Basımevi, 2003, 111.

örnektir.²⁷ Ayrıca, Taliban terör örgütünün Afganistan yönetimini ve halkını yıllardır terör saldırıları ile korku altında tutması ve buna diğer süper güçlerinde destek vermesi bilinen bir durumdur.

Narko Terörizm

Narko terörizm, uyuşturucu kaçakçıları, uyuşturucu satıcıları, imalatçıları veya daha farklı bir kelimeyle uyuşturucu baronlarının terör örgütleriyle olan ilişkilerini içermektedir. Bu kavram çerçevesinde birçok uyuşturucu baronunun terör örgütleriyle ilişkisi olduğunu göre biliriz. Örneğin, Pablo Narco Escobar gibi tanıdığımız uyuşturucu baronu kokain satışıyla dünyanın %80'ini kokainle zehirliyordu. Escobar'ın en büyük terör saldırısı olarak tarihe geçen olaylardan biri ise İspanya'da Bask ETA terör örgütünün bombalı eylemcisi olan İspanyol lakaplı gerçek adı CIA'nın gizli belgelerinde Efrain Gonzales olarak bilinen bomba uzmanını Bogata'ya davet ederek Avianca Havayolları uçuşunun bombalanmasını emretmesi olmuştur. Kolombiya'daki bu büyük saldırı 27 Kasım 1989 yılında Avianca hava yolu şirketine ait 203 sayılı Boeing 727 uçağının bombalanması sonucunda 107 sivil insan hayatını kaybetmiştir. The New York Times gazetesi Pablo Escobar'ın olayla ilgisi olduğundan kısaca böyle bahsetmiştir:

*Medellin ilaç üreticilerine bağlı az bilinen bir gruptur. Grup, adını Amerika Birleşik Devletleri'nde en çok aranan 12 Kolombiya uyuşturucu şüphelininin ABD Adalet Bakanlığı'nın listesinden alıyor. Medellin kartelinin başı Pablo Escobar, listenin başında bulunuyor.*²⁸

²⁷ Ahmet İnsel, “Devlet Terörü”.

http://www.cumhuriyet.com.tr/koseyazisi/819931/Devlet_teroru.html ,
(02.10.2018).

²⁸ The New York Times, “All 107 Aboard Killed as Colombian Jet Explodes”.

<https://www.nytimes.com/1989/11/28/world/all-107-aboard-killed-as-colombian-jet-explodes.html> (02.10.2018).

Şekil 1: (The New York Times, 1989)

Word Press'e röportaj veren Fred Whitehurst ise bu terör saldırı olayını şöyle anlatmıştır:

FBI'da hiç kimse emir olmadan yalnız davranmaz. Bizden aldığımız her belgede bize açıkça verilen net hedeflerimiz vardı. Eğer bir polis örgütü onlara "suçluluğun kanıtını" sunmamızı dilerse, o zaman faillerin zaten tutuklandıkları bireyler oldukları konusundaki mutlak inançlarını birçok yönden anlattılar. Birleşik Devletler Başkanı, ülkeye ulusal haberlerde Dandeny Munoz Mosquera'nın dünya tarihindeki en korkulan suikastçılardan biri olduğunu söyleyse, o zaman her ajan bu beyanı desteklemek için bilgi vermesi gerektiğini bilir. Eğer liderler hakikatin temeli için endişe duymazlarsa, çoğu insan onları takip eder. Avianca Airlines Flight 203, Bogotá'daki El Dorado Uluslararası Havalimanı'ndan Cali'deki Alfonso Bonilla Aragón Uluslararası Havaalanı'na bir

Kolombiyalı iç hat yolcu uçuşu oldu. Avianca Flight 203, 27 Kasım 1989'da Soacha belediyesine çarptı.²⁹

Şekil 2: <https://gosint.wordpress.com/2017/11/30/suspicious-aviation-tragedies-november-27-1989-avianca-flight-203/>

Yakın tarihe bakarsak PKK terör örgütünün uyuşturucu kaçakçılara transit geçiş sağladığı görülmektedir. Gazeteci ve araştırmacı İlhan Balın yaptığı araştırmada PKK'nın uyuşturucu satışında uyuşturucu baronlarına yardımcı olduğundan kısaca şöyle bahsetmiştir: PKK üst düzey idarecileri terör örgütlerini uyuşturucu satışının ve kaçakçılığının dışında tutma düşünceleri örgüt için bir olumlu sonuç vermedi. PKK terör örgütünün uyuşturucu üretiminin ardından sokak satışı ve dünya seviyesindeki ihracı söz konusu olması terör örgütünün uyuşturucu ticaretine dâhil olarak yaptığını görüyoruz. Diğer taraftansa PKK terör örgütü kara para aklama ile ilgili olarak terör grubunun yöneticilerinin isimleri ABD'nin Hazine Bakanlığının “Özel Olarak Belirlenmiş Uyuşturucu Kaçakçısı” listesine dâhil edilmiştir.³⁰

²⁹“Suspicious Aviation Tragedies November 27 1989 : Avianca Flight 203”
<https://gosint.wordpress.com/2017/11/30/suspicious-aviation-tragedies-november-27-1989-avianca-flight-203/> (02.10.2018)

³⁰ İhsan Bal, “PKK ve Narko Terör”
<https://www.haberturk.com/yazarlar/ihsan-bal/760658-pkk-ve-narko-teror>
(2.10.2018).

Siber Terörizm

11 Eylül saldırısından kısa bir süre önce gelişen birkaç tane olumsuz gelişme Amerikan ordusundaki bilgisayar teknolojisinin düşük sistemli olduğunu göstermiştir. Bunun gibi olaylar ABD'nin askeri sisteminde boşluklar olduğu ve en önemlisi ise 2001 yılı 11 Eylül saldırısında Pentagon binasına yapılan saldırıda ABD'nin güvenlik sisteminde açık olduğunu göstermiştir. Gelen terör tehditleri sonucunda siber terör ve güvenlik kavramları ortaya çıkmıştır. Siber terörizmin önümüzdeki yıllarda daha tehlikeli olarak karşımıza çıkacağını göreceğiz.³¹

11 Eylül 2001 Terör Saldırısı Sonrası Küreselleşme

ABD'nin Soğuk Savaş dönemi dediğimiz 1945-1990 yılları sonrası strateji politikasını iki farklı döneme ayırmak gerekir. Birincisi 1990'lı yıllar, ikincisi de ABD'ye terör saldırısının yapıldığı 11 Eylül 2001 ve sonrası dönemdir.³² Soğuk Savaş sonrasında ABD'nin Orta Doğu'yu idare etme düşüncesi 1979 yılı ekonomik krizine ve ardından I. Körfez savaşı ve II. Körfez savaşına sebep olmuştur. 1990'lı yıllar SSCB'nin dağılması sonucu "Küreselleşme" olgusunu ortaya atmış ve birçok cumhuriyet bir kaç yıl içinde bağımsızlıklarını kazanmıştır. 2000'li yıllar ise terör saldırılarının artmasıyla özellikle de 11 Eylül saldırısının ardından "güvenlik" kavramı uluslararası sisteme dâhil olmuştur. 2001 yılının 11 Eylül günü sadece Amerika Birleşik Devletleri için değil tüm dünya için yeni bir düzenin ve küreselleşmeyle birlikte oluşan ülkelerarası savaş perdesini açmıştır. Dünyanın geleceğini değiştiren 11 Eylül günü, Orta Doğu halkı için sonun başlangıcı haline gelmiştir. Amerika Birleşik Devletleri dâhil olmak üzere tüm Avrupa devletlerinde bir İslam korkusu yaşanmıştır. İslam karşıtı hareketler giderek artarak İslam dini rencide edilmiştir. Müslüman olan herkesin bir terörist olduğu algısı ABD ve Avrupa medyası tarafından yaratılmıştır. 2001 yılı 11 Eylül günü El-kaide mensubu teröristlerin kaçırdıkları 4 adet yolcu uçağı New York'daki Dünya Ticaret Merkezi olarak bilinen ikiz kulelere iki uçakla saldırı yapıldı ve saldırı ilk olarak kuzey ve güney kulelerine çarptı. Dünya Ticaret Merkezine iki uçakla yapılan saldırıdan 2 saat sonra 110 katlı ikiz kuleler yerle bir oldu. Aynı zamanda diğer bir saldırı kaçırılan 3. uçakla Amerika Birleşik Devletleri Savunma Bakanlığına bağlı olan Pentagon binasının batı cephesine saldırı gerçekleştirildi. Kaçırılan 4. uçak Washington D.C.'yi hedef almaktaydı ancak yolcuların teröristlere müdahalesi ile Pennsylvania eyaleti yakınına düştü. Yapılan saldırılar sonucunda 2 bin 966 insan hayatını kaybetti. Bu

³¹ Oktay Alınak, 'Siber Terörizm', *TASAM yayınları*, rapor.2 (2004): 11.

³² Ramazan Gözen, *Amerikan Dış Politikası*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını, 2014, 23.

olay tarihin tozlu sayfalarına kara harflerle yazıldı. Olay sonrasında Federal Soruşturma Bürosu bu terör saldırılarının araştırmasına başladı. FBI'nın 16 Eylül 2001 tarihinde verdiği resmi açıklamada Pentagona yapılan saldırıda 125 insanın Pentagon binasındaki çalışanlardan, 53'ü uçak yolcusu, 6'sı uçağın mürettebat heyetinden, 5'i terörist olmak üzere 189 kişinin hayatını kaybettiği belirtildi. Bu dört terör saldırısı sonucunda 3000 insanın hayatını kaybettiği belirtildi. Bu saldırıların ardından uluslararası sistem ve Orta Doğu yeniden şekillendirildi. Orta Doğu'da oynanan oyunlar, vekâlet savaşları, gittikçe değişen sistem ve küreselleşme sonucunda Arap Baharı ile Orta Doğu'nun haritası yeniden belirlendi.

Orta Doğu'da süper güçler dediğimiz Rusya, ABD, İsrail ve Orta Doğu'da etkin konumda olmaya çalışan Suudi Arabistan vekâlet savaşlarıyla bu bölgelerin konumunu belirlemeye çalışıyorlar. Araştırmacı ve gazeteci Atilla Sandıklı vekâlet savaşlarını kısaca böyle açıklamaktadır:

*Vekâlet savaşları devletlerin, özellikle küresel ve bölgesel güçlerin kendi çıkarlarını elde etmek için nüfus alanlarını genişletmek amacıyla: kendi askeri unsurlarını kullanmaktan ziyade, müttefiklerini, edilgen ülkeleri, hedef ülkedeki parçalanmış yapıları ve yandaşlarını cepheye sürmek suretiyle gerçekleştirdikleri yapılarıdır.*³³

Arap Baharı'nın gelişi aslında temelleri ABD'nin BOP adını verdiği Büyük Orta Doğu (Greater Middle East Project) projesinin temelini oluşturmuştur. Projenin ana amacı Orta Doğu'yu kısa süre içinde Batıya entegre etmek ve ülkeleri batılılaştırmak olmuştur. ABD'nin Orta Doğu'da tek süper güç olma isteğinden Rusya, İran ve Çin gibi diğer süper güç konumundaki devletler rahatsız olmuş ve buna istinaden Şanghay İşbirliği Örgütü'nü kurmuşlardır. Bu örgütün ana düşüncesi ABD'nin Orta Doğu'da kendi düzenini kurmasını engellemektir.³⁴

³³ Atilla Sandıklı, “Vekâlet savaşları: Ortadoğu ve Türkiye”, *Bilgesam yayınları* sy.16.(2016): 4.

³⁴ Atilla Sandıklı, “Arap Baharı ve Türkiye” *Bilgesam yayınları*,sy.16 (2016): 1.

Sonuç

Terör çok eski zamanlardan beri insanları korku panik içine sokarak söz konusu toplumu veya halkı eylemci grupların istedikleri şekilde yön vererek yönetmek isteğidir. Soğuk Savaş yıllarında, 1945-1990 yılları arasında genelde süper güç konumundaki devletler küçük devletleri yönetmek veya istediği gibi politikalarını idare etmeye çalışmışlardır. Gerek ABD'nin, gerekse de Rusya'nın Soğuk Savaş döneminde birbirlerine karşı sıcak çatışmaya girmeseler de küçük devletleri karıştırarak veya ekonomik veya silah mühimmatı vererek iç savaş çıkarmaları veya küçük devletlerde darbe yaptırması sıklıkla görülmüştür. 1945-1990 yılları arası artan ve hala satışı devam eden Narko ticaret ve bunlara desten veren ülkelerde vardır. Narko ticarete destek veren terör örgütleri her zaman bu ticaretin en büyük ortakları olmuşlardır. Pablo Escobar gibi narko baronlarının ortaya çıkışı ve bir zaman sonra durdurulamaz hale gelmesi ve en sonunda bu narko baronun terör örgütlerine para ve narkotik sağlayarak terör eylemleri yaptırması sayısız insanın zehirli maddeden ve terör eylemlerinden hayatını kaybetmesiyle sonuçlanmıştır. Son yıllarda PKK terör örgütünün narko ticarete yardımcı olduğu tespit edilmiştir. 1945-1990 yılları Türkiye açısından bakıldığında çok sakin geçmemiştir. Türkiye'yi tehdit eden ve saldırılarıyla yıpratmaya çalışan ASALA ve PKK gibi örgütler bu dönem aralığında boy göstermiştir. ASALA terör örgütünün var olduğu 15 yıllık bir süre içerisinde Türkiye'nin hedef olması ve Türkiye'nin yurt dışındaki konsoloslarını öldürmesi ile bu terör örgütünün etnik bir terörü izlediğini görürüz. 1990 yılında SSCB'nin yıkılmasından sonra Azerbaycan, Gürcistan, Kazakistan, Özbekistan gibi devletlerin özgürlüklerini kazanarak kendi cumhuriyetlerini kurmasını küreselleşmenin başlangıcı olarak görebiliriz. 2001 yılında ikiz kulelere olan terör saldırıları sonrasında Orta Doğu'nun tarihi değişmiştir diyebiliriz. ABD ve Avrupa'nın gazete, internet ve televizyon kanallarının vasıtasıyla İslam dininin karalanma çalışmaları ve çabası başarılı olmuştur. İslam dini dünyaya terörü besleyen bir din olarak gösterilmiştir. NATO'nun kırmızı kuşağı olan SSCB'nin dağılmasının ardından 2001 yılının 11 Eylül saldırısıyla NATO'nun kırmızı kuşağı yeşil kuşağa çevrilmiştir. BOP projesi ve ardından Arap Baharı'nın alevlenmesiyle Orta Doğu terör, korku ve öfke kuyusuna dönüşmüş durumdadır. Rusya ve ABD'nin Orta Doğu'da etkin olma arzuları vekâlet savaşlarının başlaması ile sonuçlanmıştır. Orta Doğu'da şimdi DAESH, PKK'ya bağlı PYD-PYG, EL-Kaide, Taliban, Hizbullah gibi birçok terör örgütü mevcuttur ve halen aktif durumdadırlar. Bu terör örgütlerine verilen maddi destek kesilmedikçe Orta Doğu'nun terörden kurtulamayacağı görülmektedir.

Kaynaklar

- ALINAK, O., "Siber Terorizm", *TASAM yayınları*, rapor.2 (2004): 11-15.
- ALTINDAL, A., *Türkiyede ve Dünyada Casuslar*, Ankara: Destek Yayınları, 2006.
- ARIBOĞAN, D. Ü., *Nefretten Teröre*, Ankara: Ümit Yayıncılık, 2005.
- BİLGİÇ, M. S., "Terör ve Terörle Mücadele", *BİLGESAM Yayınları Dergisi*, rapor.17 (2009): 7.
- DEDEOĞLU, B., *Uluslararası Güvenlik ve Strateji*, İstanbul: Yeniüzyıl Yayınları, 2008.
- Deniz, A., *Toplumsal Hareket Teorileri ve Ortadoğu İsyamları*, Ankara: Orion Kitapevi, 2015.
- ÖKTEM, E., *Terörizm, İnsancıl Hukuk ve İnsan Hakları*, İstanbul: Derin Yayınları, 2011.
- GÖZEN, R., *Amerikan Dış Politikası*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını, 2014.
- Guillaume, G. *Terrorism and International Law*, *International and Comparative Law Quarterly*, Oxford, sy.3 (2004): 537-548.
- GÜLER, A.- AKGÜL, S., *Sorun Olan Ermeniler*, Ankara: Berikan Yayıncılık, 2003.
- HELVACIKÖYLÜ, G., "Terör nedir?", *TASAM yayınları*, sy.8 (2007):6
- KANTARCI, Ş.- L AÇİNER, S., *Ermeni Sorunu El Kitabı*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basım evi, 2002.
- KARABULUT, A. ve DEĞER F., "Uluslararası İlişkilerde Güvenlik Kavramı ve Realist Yaklaşım'a Genel Bakış", *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, sy. 2 (2015): 74-76.
- KUYAKSİL, A., "Terör Örgütlerinin İdeoloji Unsuru Olarak Kullandığı Bazı Dini Kavramlar", *ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi*, sy.1 (2014): 79-114.
- ÖZDAĞ, Ü., *İstihbarat Teorisi*, Ankara: Kripto yayınları, 2016. 20.
- SANCAKTAR, C., ÇOMAK, H. Ve DEMİR, S., *Uluslararası Güvenlik*, İstanbul: Beta Yayınları, 2016.

Abdurrahmanlı

SANDIKLI, A., "*Vekalet Savaşları: Ortadoğu ve Türkiye*", *Bilgesam Stratejik Araştırmalar Merkezi*, sy.16.(2016):4-6.

SANDIKLI, A., "Arap Baharı ve Türkiye" *Bilgesam Stratejik Araştırmalar Merkezi*, sy.16 (2016): 1-5.

Terör tanımı, Terörle Mücadele Kanunu TBMM, 12 Nisan 1991

TZU, S., *Savaş Sanatı*. çev. Pulat Otkan, Giray Fidan, İstanbul: İş Bankası Kültür yayımları, 2016.

TÖRELİ, Türkmən,(2015), *PKK Terör Örgütü (1978-1998)*, Türkiye Alim Kitapları Yayınları, (OmniScriptum GmbH & Co. KG) Saarbrücken.

Url-1< www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=TERÖR> (15.07.2018).

Url-2 <http://www.tasam.org/tr-TR/Icerik/4162/siber_terrorizm_raporu> (02.10.2018).

Url-3 <<https://www.haberturk.com/yazarlar/ihsan-bal/760658-pkk-ve-narko-terror>> (10.02.2018).

Url-4 <http://www.tasam.org/tr-TR/Icerik/515/terror_nedir> (09.30.2018).

Url-5<www.cambridge.org/core/boos/intelligence-power-in-peace-and-war/39B13810C2D49FD2894827D9BA373CCB adresinden alındı> (Erişim: 08/27/2018).

Url-6< http://www.sabah.com.tr/ozel/arafat206/dosya_211.html >(2018.09.15).

Url-7<https://www.bbc.com/turkce/dunya/2016/07/160706_iraq_chilchot_rapor > (30.09.2018).

Url-8<https://www.bbc.com/turkce/multimedya/2010/01/100128_live_inquiry_tony_blair> (30.09.2018).

Url-9 <<https://www.cia.gov/tr/>>(09.30.2018).

Url-10 <<https://www.theguardian.com/uk-news/2015/jun/01/trial-swedish-man-accused-terrorism-offences-collapse-bherlin-gildo>> (09.30.2018).

Url-11 <http://www.cumhuriyet.com.tr/koseyazisi/819931/Devlet_terroru.html> (02.10.2018).

Url-12 <<http://www.bilgesam.org/incele/2551/-arap-bahari-ve-turkiye/#.W7TIVXszbDd>: %20<http://www.bilgesam.org/incele/2551/-arap-bahari-ve-turkiye/#.W7TIVXszbDd>> (04.11.2018).

Url-13<<http://www.bilgesam.org/incele/2293/-vek%C3%A2let-savaslar--ortadogu-ve-turkiye/#.W99m0XszbDf>>(04.11.2018).

Url-14 <<https://www.nytimes.com/1989/11/28/world/all-107-aboard-killed-as-colombian-jet-explodes.html>> (02.10.2018).

Url-15< <https://www.un.org/sc/ctc/news/document-source/united-nations/unodc/>> (02.10.2018).

Url-16 Special Agent S.M., (2018). Video Transcript, FBI, 18 Eylül 2018.<https://www.fbi.gov/video-repository/about-us-ten-years-after-the-fbi-since-9-11-911-911_videos-am/view> (18.09.2018).

Url-17 <<https://www.fbi.gov/investigate/terrorism>> (15.07.2018).

Url-18
<https://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/04/160427_alman_gazeteciler_adresinden_alindi>(01.10.2018).

Url-19< www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3713.pdf> (10.10.2018).

Url-20 BAL, İ., (2012). "PKK ve narko-terör", habertürk gazetesi
<<https://www.haberturk.com/yazarlar/ihsan-bal/760658-pkk-ve-narko-teror>
> (2.10.2018).

Url-21 CIA, "CIA Hakkında" <<https://www.cia.gov/tr/>> (30.09.2018).

Url-22 FBI, Terrorism. <<https://www.fbi.gov/investigate/terrorism>> (15.07.2018).

Url-23< <https://gosint.wordpress.com/2017/11/30/suspicious-aviation-tragedies-november-27-1989-avianca-flight-203/>> (2.10.2018).

Url-24 Ahmet İnsel, "Devlet Terörü".
<http://www.cumhuriyet.com.tr/koseyazisi/819931/Devlet_teroru.html> (2.10.2018).

Url-25 Sabah Gazetesi, (2011). "İsrail'e karşı mücadele veren Filistinli radikal örgütler"

<http://www.sabah.com.tr/ozel/arafat206/dosya_211.html> (16 .06.2018).

Url-26 *The New York Times*, "All 107 Aboard Killed as Colombian Jet Explodes".

<<https://www.nytimes.com/1989/11/28/world/all-107-aboard-killed-as-colombian-jet-explodes.html>>(2.10.2018).

Abdurrahmanlı

Url-

27<https://www.bbc.com/turkce/multimedya/2010/01/100128_live_inquiry_tony_blair> (30.09.2018).

Url-28 BBC Haberleri, "Chilcot raporunda Blair'e sert eleştiriler"

<https://www.bbc.com/turkce/dunya/2016/07/160706_iraq_chilhot_rapor> (30.09.2018).

Url-29 BBC Haberleri, ‘‘Almanya'da 'gizli belge yayımlayan' gazetecilere soruşturma talebi’’

<https://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/04/160427_alman_gazeteciler> (1.10.2018).

Url-30

HYPERLINK

<

<https://www.theguardian.com/profile/richardnortontaylor>>, (1.06.2018).

Url-31 Whitehurst,F., (2017).

"HYPERLINK <<https://gosint.wordpress.com/2017/11/30/suspicious-aviation-tragedies-november-27-1989-avianca-flight-203/>>”, (02.10.2018).

Url-32 United Nations Office on Drugs and Crime.<

<http://www.unodc.org/unodc/en/index.html>> (08.07.2018).

Url-33 AĞAOĞLU, A., (2018). "Kelime terör".

<www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=TERÖR> (15.07.2018).